

Om Navnesagen.

I.

Dette Spørgsmaal har i den senere Tid gentagne Gange været drøftet i Personhistorisk Tidsskrift, og da jeg i flere Aar har beskæftiget mig en Del med Navnesager, vilde jeg gerne udfra de Erfaringer, jeg derved har indvundet, have Lov til at give mit Besyv med i Laget, navnlig i Anledning af Hr. Postekspedient Hjorth-Nielsen's Kritik af Virkningerne af Navneloven af 22. April 1904, idet jeg paa væsentlige Punkter er uenig med Hr. Hjorth-Nielsen.

Naar man øver Kritik, skal den jo helst være godt underbygget, man skal have Kendskab i alle Detailler til det, man kritiserer, men det indrømmer Hr. Hjorth-Nielsen selv paa Forhaand, han ikke har, idet han kritiserer en Række Navne, givne ved justitsministerielle Bevillinger, uden at kende Motiverne til Bevillingerne. Han vil have alle Navne, der er ført af nogen nulevende eller uddød Slægt, beskyttede, men er det ikke at gaa for vidt? Og skulde dette Forslag ikke i nogen Grad bero paa svigtende genealogisk Fagkundskab?

Det er jo i Virkeligheden saadan, at meget faa Navne kan siges at bæres af en enkelt Slægt, selv Navne, som man i det daglige Liv opfatter som særegne for en enkelt Slægt, bæres eller har været baarne af flere hinanden uvedkommende Slægter, eller af Slægter, hvor Forbindelseslinien i hvert Fald er saa tynd, at der skal et meget skarpt genealogisk Øje til at finde den. Jeg skal nævne nogle saadanne i Flæng: Barfod, la Cour, Cold, Rosenstand, Steenstrup, Grove, Hauch, Rosenberg, Bülow, Fasting, Saxild, Pontoppidan, Gad, Grüner, Halkier, Hennings, Hvass, Holten, Holstein, Holbøll, Rye, Thiset, Hammerich, Gram, Fenger, Ewald, Ernst, Krabbe, Hornemann, Rosenkrantz, Fausbøll o. s. v., jeg kunde fylde Spalte op og Spalte ned, men de her anførte er formentlig tilstrækkelige. Hvis vi ikke ved Nyantagelse af Navne vil indskrænke os til et meget begrænset Antal Navne med ganske specielle danske Endelser, og hvorved vi let kommer ind paa en Ensartethed, der i Længden vil virke lige saa trættende som den nuværende, vil det overhovedet blive meget vanskeligt at finde Navne, som ikke allerede et eller andet Sted i Verden er Familienavne. Et godt Bevis paa Rigtigheden af denne Paastand er den paa Justitsministeriets Foranstaltning udarbejdede Navnebog over Navne med dansk Klang, der kan antages ved Øvrighedsbevis, thi en flygtig Gennemgang af de første Sider af denne Bog har bragt mig paa den sikre Overbevisning, at mindst $\frac{1}{10}$ af disse Navne er bestaaende Familienavne i andre Lande.

Men naar Forholdet er saadan, ser jeg ingen Grund til ud fra et personalhistorisk Standpunkt udelukkende at holde sig til danske Navne. For en Personalhistoriker forekommer det mig ogsaa absolut mere tilfredsstillende, at en Mand f. Eks. kommer til at hedde Jerichau, hvis det er hans Mormoders Navn, end at han ved at slaa op i en Navnebog udvælger sig et Navn, til hvilket han ikke har bedre Tilknytning, end at han er dansk, og Navnet er dansk.

Hr. Hjorth-Nielsen vil ikke alene have Beskyttelse for Navne, baarne af nulevende eller uddøde Slægter, men han vil ogsaa have beskyttet Variationer af saadanne Navne, og af de Par Tusinde Navne, over hvilke han har bygget sin Kritik udtager han 16 (sejsten!) til at bevise denne Del af Kritikken; man kunde da med Rette vente, at hans Kritik med Hensyn til disse sejsten Navne var uangribelig, men er den det? Naar han f. Eks. skriver Okholm—Oxholm, maa han jo have været uvidende om, at ligesom der her i Landet findes en Hovedgaard Oxholm (fra hvilken den bekendte Oxholm-Slægt iøvrigt ikke stammer, den skriver sig fra Oxbøl paa Als), findes der en Samling Gaarde, der bærer Navnet Okholm; skulde nu en Mand fra en af de sidstnævnte Gaarde være afskaaret fra at antage maaske sin Fødegaaards Navn, fordi der i Forvejen eksisterer en Familie Oxholm? Dette Standpunkt vil Hr. Hjorth-Nielsen vistnok ikke ud fra de strengeste personalhistoriske Principper kunne forsvare.

Og hvorledes vil han motivere, at Navnet Saalby ikke skal kunne gives, fordi Navnet Saabye er beskyttet?

Det vil vistnok blive betydelig vanskeligere og bekosteligere, end Hr. Hjorth-Nielsen tænker sig, ud fra saadanne Principper at skaffe Folk nye Navne, og den Navnekommission af 3 Medlemmer, Hr. Hjorth-Nielsen holder paa, vil næppe forslaa.

Noget andet er, at det sikkert i mange Retninger vilde være hensigtsmæssig, om alle Navnesager henlagdes under en enkelt konstant Institution, der alene havde Ansvar, og som virkede ud fra liberale Principper. Naar en saadan Forandring foretages, vilde den bestaaende Navnelov med enkelte andre Ændringer sikkert kunne virke tilfredsstillende, en ved Lov paatvungen Skiftenavn en masse tror jeg i hvert Fald ikke vil have nogen Udsigt til at gaa igennem, selv om den i og for sig vilde være den mest praktiske Vej til at komme ud af Uføret.

Hauch-Fausbøll.